

O B S A H.

DÍL VŠEOBECNÝ.

	Strana
I. Jméno, hranice, poloha, podoba, velikost a částí okresu Mělnického	3
II. Okres Mělnický v ohledu zemězpytném (geologickém) a horopisném (orografickém)	4
III. Nadmořská výška míst v okresu Mělnickém	8
IV. Vodopis; výška vody v Labi u Mělníka	12
V. Podnebí; průměrná teplota; množství srážek	16
VI. Plodiny: A. Živočišstvo. B. Rostlinstvo. (Seznam květeny). C. Nerosty	19
VII. Seznam míst v okresu Mělnickém	29
VIII. Obyvatelstvo:	32
1. Počet obyvatelstva vůbec. 2. Počet obyvatelstva a domů každé obce v okresu Mělnickém v r. 1786, 1843, 1857, 1869, 1880. 3. Jazyk obyvatelstva. 4. Zdravotnictví: A. Zdravotnictví vůbec. B. Osoby zdravotní. C. Nemocnice v okresu: a) Všeobecná nemocnice Rudolfova na Mělníce. b) Soukromá nemocnice milosrdných sester na Podolí. D. Obvody zdravotní. E. Pohybování obyvatelstva v okresu Mělnickém v r. 1889. F. Okresní nemocenská pokladna na Mělníce.	
IX. Polní hospodářství	48
1. Půda plodná a neplodná v jednotlivých obcích okresu Mělnického. 2. Rozvržení plodné půdy dle obcí v okresu Mělnickém. 3. Klasifikační tarifa na upravení daně z pozemků pro okres Mělnický. 4. Výkaz čistého výnosu pozemků v každé jednotlivé katastrální obci okresu Mělnického. 5. Rozvržení plodné půdy a výnos dle okrsků. Velkostatky.	
A. Odvětví zemědělská	57
a) Rolnictví (oseťá půda a výnos). b) Sadářství (ovocnictví). c) Vinařství mělnické. d) Chmelářství. e) Ostatní tržní rostliny. f) Zelinařství. g) Květinářství. h) Louky. i) Lesnictví.	
B. Chov dobytka	73
1. Chov dobytka hovězího. 2. Chov koní. 3. Chov vepřového dobytka. 4. Chov ovcí. 5. Kozy. 6. Drůbež či havěť. 7. Včelařství. 8. Rybářství. 9. Zvěř. 10. Bourec hedvábný.	
X. Průmysl a řemesla	80
a) Cukrovarství. b) Mlýnářství. c) Pivovarství. d) Lihovarství. e) Octářství. f) Olejnictví. g) Koželužství a jirehářství. h) Výrobky dřevěné. i) Košíkářství. k) Řemeslníci z kovu pracující. l) Oděv a obuv. m) Rukavičkářství, kožešnictví a kloboučnictví. n) Ostatní řemesla. o) Zedníci. p) Cihelny. Počet jednotlivých řemeslníků a jiných živností.	
XI. Obchod	88
Spolek č. gremium obchodníků. Výroční a týdenní trhy v okresu.	
XII. Ústavy peněžní	91
1. Občanská záložna na Mělníce. 2. Spořitelna mělnická. 3. Hospodářská záložna na Mělníce. 4. Okresní hospodářská záložna na Mělníce. 5. Občanská záložna na Šopce.	
XIII. Prostředky spojovací	101
A. Silnice: a) silnice erární, b) silnice okresní, c) silnice obecní. B. Dráhy železné. C. Plavba po Labi a po Vltavě. Výtah ze zákona labského. Policejní řád plavecký. Řád přístavní. D. C. k. poštovní a telegrafní úřady.	
XIV. Školství obecné	138
Školy v okresu. Školy odborné. 1. Pokračovací škola průmyslová na Mělníce. 2. Škola vinařská a ovocnářská na Mělníce.	

XV. Náboženství	
1. Katolické farní obvody (kolatury) katolické v okrese Mělnickém.	
2. Evangelické církevní sbory a farní obvody v okrese Mělnickém.	
3. Israelité.	
XVI. Správa obcí a okresu	162
I. Okresní zastupitelstvo. II. C. k. úřady: 1. C. k. okresní hejtmanství na Mělníce. 2. C. k. okr. soud. 3. C. k. berní úřad. 4. C. k. okr. šikovatel zemské obrany. 5. C. k. komisařství fin. stráže. 6. C. k. notář. 7. C. k. četnictvo. 8. C. k. okr. stavební úřad. 9. C. k. horní úřad. 10. C. k. cejchovní úřad. — Zemští advokáti.	
XVII. Spolky okresu	176
1. Okresní hospodářskoprůmyslový spolek mělnický. 2. Mělnická okresní jednota učitelská Budeč. 3. Učitelská jednota Budeč Mšenská. 4. Hasičská župa Mělnická. 5. Župní hasičská jednota mšenská. 6. Ústřední Matice školská, a) Místní odbor mělnický, b) Místní odbor mšenský. 7. Národní jednota severočeská. 8. Krajský spolek musejní na Mělníce. 9. Politický klub mělnický. 10. Mělnický odbor klubu českých turistů v Praze.	
XVIII. Pověry a obyčeje	195
XIX. Pověsti	204
XX. Krátký dějepis Čech	216

DÍL ZVLÁŠTNÍ.

A. Dějiny mělnické	245
B. Články zvláštní	267
1. Župa Pšovská. 2. Pšov. 3. Sv. Ludmila. 4. Zavedení křesťanství v Čechách. 5. Královna Emma. 6. Dekanát Mělnický. 7. Kolegiální kapitola při chrámě sv. Petra na Mělníce. 8. Blahoslavený Vojtěch, probošt mělnický a arcibiskup salcburský. 9. Ondřej z Gutenšteina, probošt mělnický biskupem pražským. 10. Hrozna. 11. Pelhřim, probošt mělnický biskupem pražským. 12. Založení města Mělníka. 13. Klášter na Šopce. 14. Královna Kunhuta. 15. Hrad Klíčov. 16. Královna Eliška, poslední Přemyslovna. 17. Hrad Krvomlín. 18. Karel IV. zakladatel v. nařství. 19. Císařovna a královna Alžběta (Pomořanská). 20. Mělník za válek husitských i poněch až do nastolení krále Vladislava (od r. 1419 do r. 1453). 21. Královna Žofie. 22. Majetek kapitoly mělnické. 23. Rytíř Jan Smiřický ze Smiřic, hejtman mělnický. 24. Hrad Kokořín. 25. Konrad z Vechty, probošt mělnický, arcibiskup pražský. 26. Barbora Celská, císařovna a královna česká. 27. Johanna z Rožmitálu, královna česká. 28. Proboštové kapitoly mělnické. 29. Zřízení a život na Mělníce v starších dobách jeho. 30. Kostel nejsv. Trojice u Chlomku. 31. Jakub Hořčický (Synapius) z Tepence, hejtman mělnický. 32. Mělník za války třicetileté. 33. Vpád saský r. 1631 a 1632. 34. Z paměti rozličných kr. v. m. Mělníka z let 1631 a 1656. 35. Císař Ferdinand III. na Mělníce. 36. Naše dávnověké školy. 37. Požár města Mělníka r. 1652. 38. Majetníci pozemků na Mělníce roku 1654. 39. Správa župy Mělnické a města Mělníka v starších dobách. 40. Chrám sv. Petra a Pavla na Mělníce. 41. Mělník královským městem věnným. 42. Mlýn pětikolský. 43. Statky, které náležely jindy kr. v. městu Mělníku. 44. Věž při chrámě sv. Petra a Pavla na Mělníce. 45. Zámek mělnický. 46. Radnice mělnická. 47. Pergamenné listy výsad kr. v. města Mělníka. 48. Kostel sv. Ludmily. 49. Spolek vinařský na Mělníce. 50. Doničky. 51. Kostel sv. Jana na Chlomku. 52. Phoenix moravicus. 53. Letohrádek rytíře Neuberka. 54. Romanov. 55. Kostel a klášter kapucínský na Mělníce. 56. Staré Semelkovic. 57. Z doby válek Napoleonských. 58. Panovníci čeští a jejich manželky, kteří na Mělníce dleli. 59. Z paměti mšenských. 60. Poměry poddanské. 61. Tři občané v pruském zajetí r. 1866. 62. Pomník Karla IV. na Mělníce. 63. Most přes Labe pod Mělníkem. 64. Povodeň r. 1890 v okrese Mělnickém.	

- C. **Stručné životopisy** znamenitějších osob v okrese narozených: a) z doby starší b) z doby novější (v abecedním pořádku)
- D. **Místa (obce a samoty) v okrese Mělnickém:** Berouškov, Beřkovice Dolní 465,*) Blata 476, Bora, Borek Malý, Borek Nový, Borek Velký 477, Bosyně 478, Brozánky 480, Březinka 482, Březov, Bundol, Býkev 484, Byšice 485, Byškovice 494, Cihelna, Citov 495, Cukrovar u Mělníka, Čečelice 500, Čepička, Černava, Černilov, Daňoves 506, Draha, Dušníky 507, Dvůr Nový, Golčovka, Hadík, Hájek, Harbasko 507, Hledsebe, Hornátky 508, Hořín 509, Hostín 516, Hradsko 518, Chaloupky, Chlomek 521, Chlumín 522, Choděč 527, Choroušky 529, Chorušice 530, Chramostek 533, Janáčův lis, Janoves 534, Jelenice 536, Jenichov 537, Jenšovice 539, Josefka, Kadlín 539, Kamina 542, Kamenský Důl 545, Kartouzský lis, Kelské Vinice, Klamovka, Klomín, Klý 546, Kokořín 548, Kokořínek, Kokořín Malý 554, Kokořínský Důl, Kopec, Koráb 555, Korycany 556, Kozarovice 557, Kozlov, Kramolsko, Krechtecká, Kriegerštejn, Krousova, Kroužek, Krpy 558, Křivenice 562, Kříž Zlámaný, Lamberk, Ledce 564, Lejkov, Lhotka 566, Libeň Vysoká 567, Libiš 569, Liblice 573, Lis č. 1., Lis Nový, Lužec 581, Mečírský lis, **Mělník** 585 (Seznam držitelů domů 594; průměrné ceny plodin a výrobků 608; duchovní správa 609; posloupnost děkanů 614; škola mělnická 614; počet tříd a žactva 618; osoby učitelské 619; místní školní rada 621; c. k. okr. školní inspektoři 622; z kroniky školní 622; správa obecní 635; jmění kr. v. města Mělníka 639; veškeré pozemky kr. v. města Mělníka 643; z obecních účtů za rok 1890 646; dobročinné ústavy 652; rozličné 654; spolky místní, spolek vojenských vysloužilců 660, sbor dobrovolných hasičů 661, spolek ku podpor. chudé mládeže školní 662, bratrstvo 663, ochotnické divadlo 664, zpěvácký spolek 666, tělocvičná jednota „Sokol“ 667, Beseda 669, spolek vinařů 670, spolek k zakládání sadů 670, dělnická jednota Polaban 670, klub veslařů 671, klub šachistů 672, řemeslnická Beseda 672, společenstvo obuvníků 673, živnostenský spolek krejčí atd. 674, společenstvo řezníků a uzenářů 674, bývalé cechy 675; zprávy z větší části „z nové pamětní knihy“ 677); Mikov, Mlázice 712, Mlazičské Vinice, Mlčeň, Mšeno 714, Nebužely 729, Netřeby 738, Neuberkovka, (Nový mlýn, Obora, Obrhství 739, Okrouhлік 747, Oujezd Malý, Oujezd Velký, Oujezdec, Oupor 748, Pisky červené neb tuhaňské, Podhrad, Podol 749; u Podskaleckých, Posadovice 750, Průhon, Podvlčí, Preplatil 750, Přivory 751, Radouň 754, Romanov, Rousovice 756, Rousovické Vinice, Rozbořenka, Rybáře 758, Řepín 759, Sedlec 769, Sedlečko, Semelkovice 770, Schrenkrova villa 771, Siroťčí vinice, Skramouš 771, Skramoušek, Skuhrov 772, Stará vinice, **Starý mlýn** 773, Stránka 774, Strážnice 776, Střednice 777, Střemská bouda či vinice, Střemy 778, na Svini 779, Šemanovice 780, Šibenec, Školka 782, Šopka 783, Štampach 791, Štěpán 791, Tejno 792, Tepelský lis, Trojslava, Truskavná 793, Tuhaň 795, Turbovice, Újezd Malý 797, Újezd Velký 798, Újezdec, Valdšteinský lis, Vaňatov, Vavřinec 802, Vehlovice 803, Větrušice, Vlňoves 806, sv. Vojtěch, Vraňany 813, Vrbo 815, Vrch holý 819, Vrutice 820, Vtelno 821, Vysoká 830, Vystřkov, Záboř 839, Zábořské Vinice, Záduší 842, Zaháj 843, Zálezlice 844, Zamachy 848, Zátvor 849, Zavadilka, Zdeňčina, Zimor 850, Zelčín 851, Živonín Malý, Živonín 852, Žlábek 854.
- E. **Dodatky.** I. Počet obyvatelstva dle sčítání lidu koncem r. 1890. 855
 II. Počet domcích zvířat dle sčítání koncem r. 1890 858
 III. Král. v. město Mělník a okres Mělnický na jubilejní výstavě království Českého v Praze r. 1891 864
 IV. Některé změny, jenž staly se mezi tiskem této knihy 870
 Rejstřík osob a míst 873
 Omyly 933

*) Číslo znamená stranu.

Obrazy: 1. Památný pohár v musei mělnickém, 191. *) 2. Monstrance, nalezená při kopání základu k pilíři mostu mělnického, 193. 3. Hrad Kokořín, 310. 4. Kostel nejsv. Trojice na Chlomku, 324. 5. Chrám sv. Petra a Pavla na Mělníce, 361. 6. Presbytér v chrámu Páně sv. Petra a Pavla na Mělníce, 362. 7. Monstrance v chrámu Páně sv. Petra a Pavla na Mělníce, 364. 8. Věž a zámek na Mělníce, 371. 9. Severní křídlo v nádvoří zámku mělnického, 373 10 Radnice mělnická, 376. 11. Kostel sv. Ludmily na předměstí Pražském na Mělníce, 380. 12. Památná korouhev pořádku vinařského na Mělníce, 383. 13. Kostel sv. Jana na Chlomku, 385. 14. Letohrádek Neuberk, 388. 15. Kaple sv. Maří Magdaleny na Romanově, 389. 16. Pomník Karla IV. na Mělníce, 409. 17. Pohled na Mělník s mostem, 411. 18. Cukrovar v Doleních Beřkovicích, 467. 19. Kostel v Byšicích, 486. 20. Cukrovar v Byšicích, 488 21. Obec Citov, 496. 22. Kostel v Čechelicích, 500. 23. Zámek v Horině, 510. 24. Škola s farou a kostel v Chlumině, 522. 25. Kaple v Ledcích, 565. 26. Filiální kostel katolický v Libiši, 570. 27. Kostel a fara v Liblicích, 574. 28. Zámek v Liblicích, 577. 29. Lužec na Vltavě, 582. 30. Kr. v. město Mělník před r. 1888, 585. 31. Severozápadní část velkého náměstí na Mělníce před r. 1875, 588. 32. Studně na velkém náměstí na Mělníce, 589. 33. Rudolfova nemocnice v sadech Jungmannových na Mělníce, 591. 34. Školní budova na Mělníce, 615. 35. Stará pečeť obuvníků města Mělníka, 673. 36. Město Mšeno, 715. 37. Farní kostel sv. Martina ve Mšeně, 716. 38. Katolický kostel v Nebuželicích, 730. 39. Náhrobní kámen v katolickém kostele v Nebuželicích, 731. 40. Kostel evangelický v Nebuželicích, 733. 41. Zámek v Obráství, 741. 42. Kostel v Radouni, 754. 43. Cukrovar mělnický, 756. 44. Kostel na Řepíně, 760. 45. Zámek na Řepíně, 765. 46. Vnitřek kostela na Šopce, 784. 47. Klášter, kostel, škola a fara na Šopce, 786. 48. Kostel ve Vliňovsi, 808. 49. Zácpa ledu u Vrbna r. 1880, 817. 50. Návěs s oběma kostely ve Vtelně, 822 51. Večeře Páně v kostele katolickém ve Vtelně, 824. 52. Znak rytířů Vtelenských v kostele katolickém ve Vtelně, 825. 53. Vysoká, 830. 54. Kostel a fara se školou v Zábोři, 840. 55. Israelský chrám Páně na Záduší, 842. — Mapa okresu Mělnického za str. 872.

*) Číslo znamená stranu.